

De Universele Verklaring van de Rechten van de Mens, (10 Dec. 1948) een belangrijk rechtsfundament voor bescherming van rechten van burgers

De UVRM een universeel document:

De acceptatie van Resolutie 217 terzake de fundamentele rechten van de mens, aangenomen tijdens de 3de Sessie van de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties (AVVN), 10 december 1948, markeert een belangrijke mijlpaal in de geschiedenis van de ontwikkeling en bescherming van mensenrechten. De internationale gemeenschap, vertegenwoordigd in de VN, met 58 vooraanstaande landen in een voortrekkers rol, kwamen toen bijeen in Parijs en debatteerde over de verankering van onmisbare en fundamentele rechten van burgers in een integraal document, *de zogenoemde “(de) Verklaring voor de Rechten van de Mens”*, dat een universele geldigheid zou moeten hebben. Met de goedkeuring door 48 landen toen, werd “de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens” (UVRM) aangenomen, als een set van onvervreembare normen en waarden, die voor een ieder zou gelden, ongeacht woonplaats, geslacht, ras, geloof, kleur of politieke overtuiging; een document dat onmiskenbaar en onlosmakelijk in verband zou staan met eenieder zijn ontwikkeling, bescherming en welzijn, zo hebben de ontwerpers voor ogen gehad.

Hoewel de Verklaring geen juridisch-technisch afdwingbaar document was en is, dat was ook niet beoogd met de Conferentie, heeft het over de jaren heen een zeer belangrijke ontwikkeling meegemaakt, aan rechtskracht gewonnen en vormt vandaag een onmisbare rechtsbron en referentiekader in de individuele rechtsbescherming. In de rechtspraak krijgt men er vaak mee te maken, terwijl de staat in zijn handelen of nalaten kritisch wordt gevolgd en zo nodig, ter verantwoording geroepen. Via nationale rechtssystemen en -instituten hebben slachtoffers van schendingen van mensenrechten toegang voor hun klachtenbehandeling, en bij ontevredenheid zijn er beroepsgangen tot regionale en internationale rechtsmechanismen, die ingebouwd zijn in de mensenrechten instrumenten en die als beroepsorganen tegen de staat functioneren.

Achtergrond:

De noodzaak voor een Internationale Conferentie voor Mensenrechten was ingegeven vanwege de ervaringen opgedaan m.b.t de wreedheden begaan in de Tweede Wereldoorlog; de miljoenen slachtingen, de barbaarse opstelling van natie Duitsland tegenover de joodse bevolking, opsluiting van onschuldige burgers in concentratie kampen en de wreedheden uitgevoerd op gevangenen, vrouwen en kinderen. In de na-oorlogse situatie, wilde deze internationale gemeenschap, de mensheid behoeden voor een terugkeer naar het tijdperk van het barbarisme, onmenselijke behandelingen en wreedheden tegen de mensheid. Aangemoedigd door de groep staten voornoemd, maakte de internationale gemeenschap zich derhalve sterk om over te gaan tot vastlegging van universele normen, een set van onvervreembare rechten die voor burgers als onwrikbare bescherming zou moeten dienen en waar regeringen gebonden zouden zijn en respect tonen. Tevens ondernam de Verenigde Naties stappen voor een verdere ontwikkeling en codificatie van de rechten, met aandachtspunten zoals, versterking van de democratie en mensenrechten, promotie van individuele rechten, training, onderwijs, institutionele versterking van rechtsinstituten, en kennisoverdracht aan relevante recht handhavende instanties.

Impact Universele Verklaring van de Rechten van de Mens (UVRM):

Over de jaren heen heeft de Universele Verklaring voor de Rechten van de Mens, een belangrijke grondslag gevormd voor de verdere opbouw en codificering van essentiële internationale

mensenrechten verdragen en protocollen. Hiermee is het systeem van mensenrechten een onmisbaar rechtskader en beroepsinstrument geworden voor individuen en slachtoffers van schendingen van hun mensenrechten. Al deze verdragen hebben een ingebouwd mechanisme, namelijk het recht voor directe individuele communicatie naar de VN of regionale organisaties, terzake klachten van mensenrechten schendingen.

Gerefereerd wordt in dit verband naar, bijvoorbeeld:

-de "Optional Protocol, ICESCR-OP (Committee for Economic, Social and Cultural Rights, Art2. biedt het recht op individuele communicatie met de Committee door iedere burger voor diens geschonden rechten.

-Int. Convenant on Civil- and Political Rights (ICCPR-Opt 1): Art. 1 (recht op individuele communicatie door een burger).

Al de overige zeven Conventies hebben eveneens ingebouwde klachten procedures, rechtsgaranties dus op dezelfde wijze als eerder vermeld, en verlenen aan burgers toegang via individuele communicaties voor een klachtenonderzoek.

Ook binnen de OAS heeft de burger klachten procedures ter beschikking: Art 44, Inter-Amerikaanse Commissie voor de Rechten van de Mens. Art. 45 geeft het recht aan een bepaalde staat om een of meerdere staten voor de Commissie te slepen, voor schending van de rechten van burgers. Dit kan het geval zijn als de rechten van eigen onderdanen in het buitenland in strijd met de verschillende Conventies zijn geschonden, zoals onterechte gevangenschap, folteringen, of andere wrede behandelingen.

In het licht van het voorgaande mogen wij terecht de Universele Verklaring voor de Rechten van de Mens als een bijzondere verdienste beschouwen, een belangrijk erfgoed voor de mensheid dat over de afgelopen 71 jaar is gaan groeien en waaraan burgers rechtswaarborgen ontleen. Het bevestigt de garanties en waarborgen voor het individu en de centraliteit van de rechten van de mens in alle facetten in een democratische rechtstaat. Regeringen en politieke ambtsdragers kunnen er tegenwoordig niet omheen, zonder de onvermijdelijke repercussies.

Anno 2019, zijn er helaas ook uitdagingen. Als we om ons heen kijken, merken wij dat er nog heel veel te doen valt met de rechtsbescherming van individuen. Er is nog veel ellende en leed die de mens wordt aangedaan, door regeringen, die een voorbeeldfunctie zouden moeten geven: samenlevingen worden uit elkaar gerukt, onschuldige burgers vermoord, gevangenen belanden achter tralies zonder vorm van proces, de onafhankelijke rechtsspraak komt onder druk te staan, soms door politieke invloeden, burgers worden gefolterd en gedemiteerd, vrouwen en jonge meisjes verkracht als instrument voor oorlogvoering, minderjarige jongens worden in het leger gedwongen gerekruteerd, sociale- en etnische groepen worden tegen elkaar opgehitst omwille van eigen belang, en een klimaat van angst en intimidatie wordt bewust gehandhaafd. Politieke andersdenkenden en pluriformiteit worden niet getolereerd en terwijl anderen, met kritische meningen, worden monddood gemaakt. 'Hate speeches' en dreigende taal in politieke manifestaties, zijn zichtbare tekenen van een verdere erosie van de democratische rechtstaat en een vredig samenleven. Thans, uit de 55 miljoen ontheemden wereldwijd,

hebben we in Afrika al 18 miljoen, uit elkaar gedreven door oorlogsgeweld, conflicten, epidemieën, natuurrampen, en hongersnood.

Maar liefst 71 miljoen burgers, slachtoffers van geweld en politieke overtuigingen, discriminatie en etnische vervolgingen, hebben anno 2019, hun land moeten ontvluchten voor asiel in het buitenland. 37.000 burgers vluchten dagelijks in de wereld, omdat zij de nodige rechtsbescherming missen in hun eigen land, en toe te schrijven aan het slecht en onverantwoord beleid, onderdrukkingen en politieke vervolgingen.

Conclusie:

De Universele Verklaring is een duur goed, een ondenkbaar instrument voor de rechtsbescherming, zowel voor burgers alsmede voor de samenleving als geheel. Schendingen van de onvervreemdbare rechten, vervat in de negen essentiële (internationale) en andere regionale mensenrechten instrumenten moeten onder alle omstandigheden voorkomen worden. Overheden en politieke ambtsdragers hebben een plicht, om de burgers in de naleving van hun toekomstige mensenrechten onder alle omstandigheden te beschermen. Politieke ambtsdragers hebben hierbij een belangrijke rol te vervullen, ter waarborging van alle vrijheden en rechten die burgers in een democratische rechtsstaat hebben.

Sardhanand Panchoe
Nairobi, Kenia
10 December 2019